

ПРЕАМБУЛА

ОДЛУКА
О УПРАВЉАЊУ РИЗИКОМ ЛИКВИДНОСТИ БАНАКА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
Предмет Одлуке

- (1) Овом Одлуком се прописују минимални квалитативни захтјеви за управљање ризиком ликвидности у банкама, полазећи од стандарда прописаних Одлуком о управљању ризицима у банкама (нацрт), квантитативни захтјеви за банке везано за коефицијенте покрића ликвидности и обезбјеђења стабилних извора финансирања, те кориштење додатних механизма за праћење и процјену ризика ликвидности.
- (2) Захтјеви везано за извјештавање о ликвидности у складу са овом Одлуком биће прописани подзаконским актима, укључујући прописивање извјештајних образаца и упутстава за њихово попуњавање.
- (3) Квантитативни захтјеви из става (1) овог члана подразумијевају претходно испуњење свих прописаних захтјева банке везано за обавезне резерве у складу са важећим прописима и свих других прописа и ограничења који се односе на ликвидност банке и обавезе банке у складу са прописима за обављање платног промета у земљи и иностранству.
- (4) Поред испуњавања захтјева из става (2) овог члана, банка је дужна испуњавати и све захтјеве других институција везано за ликвидност банке.
- (5) Ова Одлука примјењује се на банке са сједиштем у Републици Српској (у даљем тексту: РС) којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за рад.
- (6) Одредбе ове Одлуке банка је дужна примјењивати на појединачној и консолидованој основи, у складу са законским и подзаконским прописима којима је регулисана супервизија на консолидованој основи.
- (7) На питања везана за управљање ризиком ликвидности у банкама која нису регулисана овом Одлуком, а регулисана су законом или другим подзаконским актима, примјењиваће се одредбе тог закона или другог подзаконског акта.

Члан 2.
Појмови

Појмови који се користе у овој Одлуци имају сљедећа значења:

- (1) Ризик ликвидности - у складу са чланом 3. тачка (5) Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт).
- (2) Ризик финансирања ликвидности - у складу са чланом 3. тачка (6) Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт).
- (3) Ризик тржишне ликвидности - у складу са чланом 3. тачка (7) Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт).
- (4) Банка/ страна банка - у складу са чланом 2. тачка (16) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
- (5) Финансијски инструмент - у складу са чланом 2. тачка (49) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
- (6) Извјештајна валута је валута у којој се ликвидне ставке у регулаторним извјештајним обрасцима о испуњењу прописаних ликвидносних захтјева у јединственим форматима исказују у јединственој валути (КМ), без обзира на њихову стварну номинацију.
- (7) Значајна валута - за потребе ове Одлуке, валута која није извјештајна валута из тачке (6) овог члана која прелази 5% укупних обавеза банке и за коју се достављају одвојени извјештаји о коефицијенту покрића ликвидности, а у складу са чланом 19. ове Одлуке.
- (8) Извјештајни датум је посљедњи календарски дан извјештајног периода (мјесеца) за који банка доставља извјештај Агенцији.
- (9) Радни дани су дани од понедељка до петка, осим ако који од тих дана није празник у складу са Законом о празницима Републике Српске.
- (10) Професионални учесник на новчаном тржишту је финансијска институција, пензиони фонд, инвестициони фонд, друштво за осигурање и друштво за реосигурање и друга правна лица, осим банака, односно страних банака, која за потребе управљања властитим средствима учествују на новчаном тржишту на начин и са учесталошћу која је упоредива са активностима банака, односно страних банака.
То је оно правно лице које свакодневно или често нуди обавезујуће котације, односно понуде за новчана средства у износима који су знатни у односу на укупно остварене волумене на новчаном тржишту или оно правно лице које утиче на коначно формирање цијене средстава (понуда/потражња) и тиме мијења цијену сличне трансакције коју банка, односно страна банка постиже у пословању са осталим клијентима.
- (11) Конвертибилне валуте су валуте држава чланица Г10, валуте држава Европског економског простора (European Economic Area – ЕЕА), који осим држава чланица ЕУ обухвата и Исланд, Лихтенштајн и Норвешку.
- (12) Механизам расподеле односи се на механизам расподеле трошкова ликвидности, користи и ризика.
- (13) Стрес – изненадно или озбиљно погоршање ликвидности и/ или солвентности банке због промјена тржишних услова и/или фактора који су специфични за одређену банку (идиосинкратичних фактора), а који могу да доведу до значајног ризика да банка неће бити у могућности испунити своје обавезе које јој доспијевају у сљедећих 30 календарских дана.
- (14) Заштитни слој ликвидности је износ ликвидне имовине у власништву банке, која се признаје као таква уколико испуњава прописане опште захтјеве, оперативне захтјеве и критеријуме прихватљивости за класификацију имовине

- првог и другог нивоа у складу са одредбама из ове Одлуке.
- (15) Ликвидна имовина нивоа 1 је преносива имовина изузетно високе ликвидности и кредитног квалитета (енгл. Extremely High Quality Liquid Asset, у даљем тексту: EHQLA), у коју се може укључити само имовина утврђена у члану 25. ове Одлуке.
 - (16) Ликвидна имовина нивоа 2 је преносива имовина високе ликвидности и кредитног квалитета (енгл. High Quality Liquid Asset, у даљем тексту: HQLA). Ликвидна имовина нивоа 2 се дијели на имовину нивоа 2а и имовину нивоа 2б, у складу са чланом 26. и 27. ове Одлуке.
 - (17) Нето ликвидносни одлив је износ који се добија одбијањем ликвидносних прилива од ликвидносних одлива банке, у складу са чланом 30. ове Одлуке.
 - (18) Захтјев за покриће имовине је однос имовине и обавеза који је за потребе кредитног побољшања одређен националним правом државе чланице или треће земље у односу на покривене обвезнице.
 - (19) Покривене обвезнице - у складу са чланом 2. тачка (79) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
 - (20) Мала и средња привредна друштва - у складу са чланом 2. тачка (38) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
 - (21) Депозити становништва (енг. retail депозити) - обавезе банке према физичком лицу или малом и средњем привредном друштву, при чему би мало и средње привредно друштво испуњавало услове за категоризацију изложености према становништву када банка примјењује стандардизовани приступ и при чему укупни депозити таквог малог и средњег привредног друштва или друштва на групној основи не прелазе 250 хиљада КМ.
 - (22) Финансијски клијент - банка/страна банка, инвестиционо друштво у складу са чланом 2. тачка (16) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), финансијска институција у складу са чланом 2. тачка (26) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), инвестициони фонд у складу са чланом 2. тачка (19) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), друштво за осигурање у складу са чланом 2. тачка (18) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
 - (23) Лично инвестиционо друштво (ЛИД) - друштво или узајамни фонд чији је власник, односно стварни корисник физичко лице или група уско повезаних физичких лица, које је основано искључиво ради управљања богатством власника и које не обавља друге комерцијалне, секторске или професионалне активности. Циљ ЛИД-а може укључивати друге помоћне активности, попут одвајања имовине власника од имовине трговачких друштава, олакшавање преноса имовине унутар породице или спречавање подјеле имовине након смрти члана породице, под условом да су оне повезане са главним циљем управљања богатством власника.
 - (24) Маржни кредити – за потребе ове Одлуке значе колатерализоване кредите клијентима (кредити обезбијеђени хартијама од вриједности) како би се заузела нова позиција трговања.
 - (25) Процес интерне процјене адекватности ликвидности (енгл. Internal Liquidity Adequacy Assessment Process, у даљем тексту: ILAAP) – обухвата адекватне ефикасне и свеобухватне стратегије, политике, процесе и системе за утврђивање, мјерење и праћење ризика ликвидности, током одговарајућег периода, укључујући и унутардневно и поступке за континуирану процјену нивоа и структуре ликвидних средстава и извора финансирања потребних за обављање пословања банке.

- (26) Тестирање отпорности на стрес – у складу са чланом 2. тачка (6) Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт).
- (27) Репо трансакција – у складу са чланом 2. тачка (72) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
- (28) Репо уговор – у складу са чланом 2. тачка (74) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
- (29) Неоптерећена имовина – у сврху општих захтјева за ликвидну имовину из члана 22. ове Одлуке, имовина је неоптерећена ако банка не подлијеже никаквом правном, уговорном, регулаторном или другом ограничењу које јој онемогућава уновчавање, продају, пренос, уступање те имовине или уопштено располагање истом директном продајом на активном тржишту или репо уговором у наредних 30 календарских дана.
- (30) Расположиво стабилно финансирање (енгл. available stable funding – у даљем тексту: ASF) представља дио капитала и обавеза банке чија поузданост се очекује током временског периода укљученог у коефицијент нето стабилног финансирања (енгл. net stable funding ratio - у даљем тексту: NSFR), а што је период до једне године.
- (31) Потребно стабилно финансирање (енгл. required stable funding – у даљем тексту: RSF) је сагледавање карактеристика ликвидности појединачне банке и преосталих рокова доспијећа различитих ставки њене активе, као и ванбилансних изложености банке.

Остали појмови који нису дефинисани овим чланом, а користе се у овој Одлуци, имају значења у складу са законским одредбама и другим подзаконским прописима.

II МИНИМАЛНИ КВАЛИТАТИВНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА УПРАВЉАЊЕ РИЗИКОМ ЛИКВИДНОСТИ (ПЛААР)

Члан 3. Општи захтјеви

- (1) Поред општих стандарда у процесу управљања ризицима и посебних стандарда у управљању ризиком ликвидности прописаних одредбама Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт), банка је дужна испунити минималне квалитативне захтјеве за управљање ризиком ликвидности, који су детаљније прописани одредбама чланова 3. до 16. ове Одлуке.
- (2) Квалитативни захтјеви из става (1) овог члана односе се на обавезу банке да успостави адекватне стратегије, политике, процедуре, процесе и системе за идентификацију, мјерење и праћење ризика ликвидности, те управљање тим ризиком током одговарајућег периода, укључујући и управљање на дневној, односно унутардневnoj основи, како би се обезбиједило да банка одржава одговарајући ниво и структуру заштитног слоја ликвидности (ПЛААР).
- (3) Захтјеви из става (1) и (2) овог члана, које је банка дужна успоставити и проводити, сматрају се примјереним ако испуњавају сљедеће услове:
- а) сразмјерни су сложености и обиму пословања банке, ризичном профилу банке и утврђеној склоности банке ка преузимању ризика;
 - б) обезбјеђују континуирано и свеобухватно управљање ризиком ликвидности током одговарајућег периода, укључујући и управљање ликвидношћу на дневној, односно унутардневnoj основи;

- в) обезбјеђују одржавање одговарајућег нивоа заштите ликвидности;
 - г) прилагођени су пословним линијама, валутама, пословној мрежи банке, клијентима банке и др.;
 - д) на адекватан начин укључују механизам расподеле при интерном одређивању цијена производа, односно услуга банке.
- (4) Банка је дужна одредити толеранцију изложености ризику ликвидности у облику нивоа изложености ризику ликвидности којег је спремна преузети и који мора омогућити да банка управља својом ликвидношћу у уобичајеним околностима, тако да је у стању поднијети и стресни период. О утврђеној толеранцији изложености ризику ликвидности потребно је благовремено обавијестити све релевантне пословне линије у банци, обезбјеђујући доступност овог обавјештења запосленима који су укључени у процес преузимања, односно управљања ризиком ликвидности у банци.
- (5) Узимајући у обзир врсту, обим и сложеност пословања, те циљеве утврђене стратегијом пословања, банка је дужна одредити профил ризичности везано за ризик ликвидности, како би се обезбиједило стабилно пословање банке, односно ефикасан систем управљања ризицима, као саставни дио свеобухватног, поузданог и ефикасног система управљања банком.

Члан 4.

Стратегије, политике, процеси и системи за управљање ризиком ликвидности банке

- (1) Стратегија управљања ризиком ликвидности треба да буде усклађена са прописаним регулаторним захтјевима, те свеобухватном стратегијом преузимања и управљања ризицима у банци и треба минимално обухватити дефинисање циљева и принципа у преузимању ризика ликвидности и управљања истим.
- (2) Политике, процедуре и остали интерни акти банке за управљање ризиком ликвидности, поред захтјева прописаних Одлуком о управљању ризицима у банкама (нацрт), морају минимално обухватити и сљедеће:
- а) одржавање прописаних показатеља ликвидности банке;
 - б) структуру имовине и обавеза, као и претпоставке о ликвидности и утрживости имовине банке;
 - в) идентификовање извора ризика ликвидности, укључујући и ризике ликвидности који могу произаћи из нових производа, финансијских инструмената, односно нових пословних активности банке;
 - г) систем извјештавања о ризику ликвидности;
 - д) поступке у пословању са страним валутама, укључујући и праћење валутне структуре имовине и обавеза и појединачно праћење валута које имају значајан утицај на укупну ликвидност банке, те анализу међусобне конвертибилности страних валута;
 - е) мјерење и праћење нето новчаних токова, укључујући и унутардневно управљање ликвидношћу банке, као и пројекцију новчаних прилива и одлива;
 - ж) диверзификацију и стабилност извора финансирања, те приступ тржишту новца;
 - з) планове ликвидности, укључујући и планове извора финансирања;
 - и) тестирање отпорности на стрес и анализу различитих сценарија;
 - к) планове поступања банке за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности;

- л) информациону подршку за континуирано и ефикасно управљање ризиком ликвидности;
 - м) гдје је то примјењиво, управљање ликвидношћу унутар банкарске групе; и
 - н) друге елементе релевантне за процес управљања ризиком ликвидности.
- (3) Банка је дужна да узме у обзир и ограничења у међународном трансферу вишкова ликвидних средстава, ако она постоје, односно прекогранично управљање ликвидношћу, гдје је то примјењиво.
- (4) Банка је дужна идентификовати и пратити професионалне учеснике на новчаном тржишту при управљању ризиком ликвидности, те их на одговарајући начин укључивати у извјештаје о ликвидности.
- (5) У складу са ставом (4) овог члана, банка је дужна интерним актима детаљно дефинисати критеријуме на основу којих ће вршити идентификацију других правних лица која су професионални учесници на новчаном тржишту.
- (6) Поред претходно наведених аката, банка је дужна испунити захтјеве везано за план опоравка ликвидности, у складу са чланом 16. ове Одлуке.

Члан 5.

Систем управљања ризиком ликвидности

- (1) Надзорни одбор и управа банке дужни су у складу са законом прописаним надлежностима успоставити и проводити примјерен и ефикасан систем управљања ризиком ликвидности, који обухвата минимално сљедеће:
- а) обезбјеђење прописаних захтјева у управљању ризиком ликвидности;
 - б) усклађеност са дефинисаном толеранцијом изложености ризику ликвидности;
 - в) обезбјеђење диверзификованости структуре финансирања и приступа изворима финансирања;
 - г) мјерење и праћење концентрације депозита и других извора финансирања;
 - д) праћење претпоставки о понашању имовине, обавеза и ванбилансних ставки, као и претпоставки о осталим релевантним факторима и околностима од значаја за обезбјеђење њихове примјерности активностима банке и тржишним околностима;
 - е) процедуре за поступање банке у случајевима неповољних резултата тестирања отпорности на стрес, које укључују конкретне мјере и активности управе банке, вишег руководства, функција и запослених задужених за управљање ризиком ликвидности у банци;
 - ж) разматрање различитих могућности, односно инструмената ублажавања ризика ликвидности, укључујући успостављање одговарајућих лимита и заштитних слојева ликвидности, како би банка била у могућности издржати велики број различитих стресних догађаја;
 - з) успостављање примјереног механизма расподеле;
 - и) успостављање примјереног процеса одлучивања о ликвидности банке

Члан 6.

Надлежности и одговорности надзорног одбора банке у управљању ризиком ликвидности

- (1) У управљању ризиком ликвидности, надзорни одбор банке дужан је и одговоран, осим захтјева прописаних одредбама Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт):

- а) усвојити адекватну стратегију, политике, процедуре, поступке и системе за управљање ризиком ликвидности и обезбиједити услове за њихово ефикасно провођење у банци;
- б) обезбиједити независан преглед и оцјену стратегије, политике, процедура, поступака и система за управљање ризиком ликвидности у банци од стране интерне и екстерне ревизије;
- в) обезбиједити редовну анализу усклађености стратегије, политике, процедура, поступака и система за управљање ризиком ликвидности са прописима и захтјевима Агенције и других надзорних тијела, стратегијом преузимања и управљања ризицима, промјенама у интерном и екстерном окружењу и у складу са резултатима анализе, те њихово ревидирање (најмање једанпут годишње, а по потреби и чешће);
- г) усвојити акт о унутрашњој организацији, односно организационој структури, која обезбјеђује подјелу дужности, надлежности и одговорности запослених у банци;
- д) усвојити акт о успостављању система унутрашњих контрола везано за сегмент ликвидности и управљање ризиком ликвидности;
- е) одредити и по потреби ревидирати лимите за управљање ризиком ликвидности из своје надлежности;
- ж) прописати садржај и учесталост извјештавања о ризику ликвидности, те обезбиједити свеобухватан и поуздан систем извјештавања о ликвидности;
- з) усвојити планове поступања банке у случајевима поремећаја ликвидности, односно планове опоравка ликвидности банке, које предлаже управа банке; и
- и) надзирати провођење обавеза управе банке у управљању ризиком ликвидности.

Члан 7.

Надлежности и одговорности управе банке у управљању ризиком ликвидности

- (1) Управа банке је, поред испуњења захтјева прописаних одредбама Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт), дужна и одговорна за:
 - а) предлагање надзорном одбору примјерене стратегије, политике, процедура, поступака и система за управљање ризиком ликвидности;
 - б) провођење усвојене стратегије, политике, процедура, поступака и система за управљање ризиком ликвидности;
 - в) предлагање унутрашње организације, односно организационе структуре, утврђивање послова и обима одговорности вишег руководства и запослених задужених за управљање ризиком ликвидности у банци и рад истих;
 - г) припрему редовне анализе са приједлозима за ревидирање стратегије, политике, процедура, поступака и система за управљање ризиком ликвидности (минимално годишње, а у случају потребе и чешће);
 - д) испуњавање прописаних захтјева у управљању ликвидношћу и дневних и унутардневних обавеза банке, као и издржавање стресних периода на начин да се одржавају одговарајуће додатне резерве ликвидности у виду заштитних слојева ликвидности;
 - е) правременост, поузданост и употребљивост извјештаја о ризику ликвидности;
 - ж) припремање и предлагање акта за успостављање система унутрашњих контрола, везано за сегмент ликвидности и управљање ризиком

- ликвидности;
- з) поступање по одобреном плану за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности и плану опоравка ликвидности банке и њихово ревидирање (минимално годишње, а по потреби и чешће), те у складу са тим прилагођавање интерних политика, процедура и поступака у управљању ризиком ликвидности у банци;
 - и) предлагање и по потреби ревидирање лимита за управљање ризиком ликвидности у складу са дефинисаном толеранцијом изложености ризику ликвидности, као и лимита за ауторизацију новчаних токова изнад одређених износа;
 - к) успостављање примјереног система извјештавања у случајевима прекорачења лимита ликвидности и поступака у случајевима прекорачења, утврђујући прецизно одговорности вишег руководства, функција и запослених у том систему;
 - л) успостављање и ревидирање механизма расподјеле (минимално једном годишње, а по потреби и чешће).
- (2) Поред обавеза и одговорности из става (1) овог члана, управа банке дужна је без одгађања обавијестити, у писаном облику, надзорни одбор банке и Агенцију уколико је угрожено испуњавање захтјева за ликвидносну покривеност или других захтјева везано за ликвидност банке и доставити план мјера за успостављање поновне усклађености са прописаним захтјевима везано за ликвидносне захтјеве.
- (3) До поновог успостављања прописаног захтјева за ликвидносну покривеност банка је дужна свакодневно, до краја радног дана, извјештавати о прописаном захтјеву за ликвидносну покривеност.

Члан 8.

Надлежности и одговорности контролних функција у управљању ризиком ликвидности

- (1) Полазећи од укључености контролних функција у процес управљања ризицима, у складу са прописаним захтјевима у управљању ризицима у банкама, уколико особе задужене за рад контролних функција у банци током обављања послова из своје надлежности утврде кршење прописа или правила о управљању ризиком ликвидности или повећаног ризика због којег је или може бити угрожена ликвидност банке, дужни су о томе без одлагања (одмах) обавијестити управу банке, надзорни одбор банке, Агенцију и остале надлежне институције.
- (2) Програмом и планом рада интерне ревизије потребно је у оквиру оцјене компоненти LCR из члана 20. ове Одлуке посебно обухватити провјеру критеријума класификовања депозита и примјене одговарајућих стопа одлива за потребе израчунавања LCR-а, најмање на годишњој основи.

Члан 9.

Праћење и извјештавање о ризику ликвидности

- (1) Поред прописаног надзорног извјештавања о ликвидности, банка је дужна, осим захтјева прописаних одредбама Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт) у систем интерног извјештавања о ризицима укључити минимално сљедеће:
- а) праћење позиције ликвидности у извјештајној валути, значајним валутама и осталим валутама у зависности од валутне структуре имовине и обавеза банке;

- б) праћење резултата тестирања отпорности на стрес;
 - в) мјерење/процјена и праћење нето новчаних токова.
- (2) Праћење и извјештавање о ризику ликвидности банка је дужна успоставити на унутардневној, дневној, седмичној, десетодневној, мјесечној, кварталној, полугодишњој и годишњој основи, које треба бити усклађено са прописаним регулаторним захтјевима везано за надзорно извјештавање, а за дуже периоде у складу са утврђеним интерним актима банке, у зависности од природе, обима и сложености пословних активности банке, обима новчаних токова и других релевантних фактора који утичу на ризик ликвидности банке.
- (3) Обавезе банке везано за надзорно извјештавање о ликвидности у складу са одредбама ове Одлуке биће прописане посебним подзаконским актом Агенције.
- (4) Поред надзорних извјештаја о ликвидности из става (3) овог члана, банке су дужне по захтјевима Агенције доставити и све информације о ликвидности банке за потребе надзора из надлежности Агенције и других институција, у складу са прописима којима је регулисана област платног промета, осигурања депозита, монетарне политике, системског ризика и других питања која могу утицати на ликвидност банке.

Члан 10.

Мјерење/процјена и праћење нето новчаних токова

- (1) Банка је дужна успоставити адекватан и ефикасан систем мјерења/процјене свих текућих и будућих новчаних токова (новчаних прилива и новчаних одлива), укључујући процјену новчаних средстава потребних за ванбилансне ставке, при чему мора да узме у обзир минимално слједеће:
- а) уобичајене стандарде за клиринг и намирење, те временски оквир који се примјењује при одређивању новчаних токова за одређене датуме;
 - б) редовно преиспитивање и сагледавање узајамног дјеловања ризика финансирања ликвидности и ризика тржишне ликвидности, као и ефекат међусобног дјеловања ризика ликвидности и осталих ризика којима је банка изложена, као што су: кредитни ризик, каматни ризик, оперативни, репутациони, стратешки ризик, ризик прекомјерне финансијске полуге и други ризици;
 - в) управљање ризиком ликвидности током одговарајућих периода, укључујући и унутардневно, како би се обезбиједило одржавање одговарајућег нивоа резерви ликвидности, односно заштитних слојева ликвидности;
 - г) промјене у унутардневним потребама банке за ликвидним средствима и начинима финансирања, краткорочним и средњорочним потребама за ликвидним средствима и начинима финансирања, те дугорочним (структуралним) потребама за ликвидним средствима и начинима финансирања, водећи рачуна и о потенцијалним слабостима које су повезане са различитим догађајима, активностима банке и њеном стратегијом за управљање ризиком ликвидности;
 - д) редовну провјеру тачности улазних података који се користе приликом израчунавања показатеља ликвидности, односно поузданости информација које се користе у систему управљања ризиком ликвидности;
 - е) активно управљање инструментима обезбјеђења потраживања банке, раздвајање заложене имовине од неоптерећене/слободне имовине банке, праћење висине расположивих инструмената обезбјеђења потраживања, праћење прихватљивости тих инструмената ради њиховог правовременог

- кориштења, посебно кориштења у ванредним ситуацијама;
- ж) правна, регулаторна, оперативна и друга ограничења у преносу ликвидне и неоптерећене имовине између субјеката унутар и изван ЕЕА, БиХ и др.
- (2) Заштитни слојеви ликвидности посебно укључују одржавање довољно ликвидних средстава у облику резервне, висококвалитетне, незаложене ликвидне имовине која је банци доступна у сваком тренутку, те служи за обезбјеђење у случајевима различитих стресних догађаја (различитог интензитета и трајања), укључујући губитак или смањење неосигураних и уобичајено доступних извора средстава. За кориштење наведених средстава не смије бити никаквих правних, регулаторних, оперативних или других препрека.

Члан 11.

Извори финансирања и доступност тржишта

- (1) Банка је дужна успоставити методологију за утврђивање, мјерење и праћење позиција финансирања, те управљање њима, која обухвата текуће и будуће материјално значајне новчане токове који произилазе из имовине, обавеза и ванбилансних ставки банке, укључујући и потенцијалне обавезе, те могући утицај репутационог ризика.
- (2) У оквиру управљања ризиком ликвидности банка је дужна обезбиједити приступ средствима финансирања из различитих извора на финансијском тржишту и управљати доступним тржишним изворима ликвидности, при чему политиком ликвидности треба да обухвати најмање сљедеће:
- а) профил извора финансирања и њихову пројекцију, како би се обезбиједила усклађеност доспијећа у дугорочним оквирима с обзиром на пословни модел, стратегију и толеранцију ризика;
 - б) процедуре којима се континуирано обезбјеђује активно управљање тржишним изворима средстава;
 - в) процедуре за успостављање и одржавање сарадње са даваоцима извора средстава, укључујући праћење учесталости искориштавања доступних извора средстава;
 - г) процјену приступа финансијским тржиштима и доступних средстава у нормалним и стресним условима;
 - д) процјену стабилности извора финансирања, те ризике који утичу на његову стабилност;
 - е) праћење концентрације извора финансирања с обзиром на процјену ликвидности појединих инструмената, географских локација и даваоца извора средстава; и
 - ж) идентификацију и процедуре употребе алтернативних извора финансирања.

Члан 12.

План ликвидности и план извора финансирања

- (1) У складу са стратегијом управљања ризиком ликвидности и прописаним минималним елементима из члана 4. став (2) ове Одлуке, банка је дужна донијети и адекватно водити план ликвидности. План ликвидности укључује и план извора финансирања.
- (2) Са циљем адекватног управљања ризиком извора финансирања, банка је дужна успоставити планове извора финансирања који су усклађени са стратегијом пословања банке и редовним пословним плановима, а који треба да обухвате

сљедеће основне елементе процјене:

- а) примјерености извора финансирања у односу на пословни модел банке, стратегију пословања и толеранцију изложености ризику;
 - б) стабилности, односно одрживости извора финансирања у смислу идентификовања фактора који могу утицати на одрживост извора финансирања (нпр. структурална неусклађеност имовине и обавеза, концентрације у изворима, тржишна zasiћеност и сл.);
 - в) доступности тржишта у смислу фактора који утичу или могу утицати на будућу недоступност извора финансирања на тржишту;
 - г) очекиваних промјена у ризику извора финансирања заснованих на плану извора финансирања;
 - д) ослањања на јавне изворе средстава;
 - е) утицаја планова извора финансирања на кредитирање реалног сектора;
 - ж) одрживости у случајевима појаве нових производа или иновативних инструмената и друге релевантне елементе процјене.
- (3) Банка је дужна обезбиједити редовно ревидирање и по потреби усклађивање плана ликвидности, укључујући и план извора финансирања, у смислу провјере да ли су:
- а) одрживи и одговарајући за профил ризичности банке и подржавају ли пословне планове и активности банке;
 - б) усклађени са стратегијом преузимања ризика и толеранцијом изложености ризику ликвидности;
 - в) документовани и пренесени одговарајућим особама укљученим у реализацију планова;
 - г) адекватно праћени, у смислу идентификације мјера остварења и одступања од планова.
- (4) Извјештавање о плановима извора финансирања из става (1) овог члана, које представља саставни дио супервизорског поступка провјере и процјене ликвидносног ризика, биће прописано посебним подзаконским актом, полазећи од примјене принципа пропорционалности и прописа који се односе на консолидовану супервизију.

Члан 13.

Тестирање отпорности на стрес

- (1) Банка је дужна у политикама управљања ризиком ликвидности, полазећи од захтјева прописаних одредбама Одлуке о управљању ризицима у банкама (нацрт), дефинисати провођење тестирања отпорности на стрес, минимално на сљедећи начин:
- а) прописати и успоставити поступке за провођење и анализу различитих тестирања отпорности на стрес, те учесталост њиховог провођења (најмање једном годишње за потребе ICAAP-а), узимајући у обзир сценарије, односно факторе специфичне за банку (интерне), тржишне факторе, (екстерне) и комбиноване алтернативне сценарије,
 - б) прописати провођење тестирања ликвидности, у зависности од околности и њиховог интензитета ако су неповољне: од уобичајених (предвидивих или нормалних) околности до неуобичајених (екстремних) околности,
 - в) прописати провођење тестирања за краће и дуже периоде стресних околности,
 - г) омогућити управи банке, вишем руководству, функцији или задуженом запосленом лицу у банци анализу резултата тестирања отпорности на стрес,

- д) прописати процедуре и поступке који би се требали предузети у случајевима одређених неповољних резултата тестирања отпорности на стрес,
 - е) утврдити распоред тестирања отпорности на стрес при планирању за наредну годину, те обезбиједити извјештавање управе и надзорног одбора банке о резултатима планираних испитивања на годишњем нивоу; и
 - ж) предвидјети алтернативне сценарије за позиције ликвидности и инструменте за смањење ризика ликвидности, те најмање једном годишње преиспитати претпоставке на којима се заснивају одлуке о изворима финансирања. Ти алтернативни сценарији посебно се односе на ванбилансне ставке и остале потенцијалне обавезе.
- (2) При провођењу тестирања отпорности на стрес, банка је дужна узети у обзир:
- а) изворе финансирања код којих је уговорена могућност пријевременог повлачења;
 - б) све позиције код којих постоји могућност додатних захтјева за надокнаду (енгл. margin calls), израчунавајући њихов утицај на ликвидност;
 - в) међусобну замјењивост и ликвидност различитих конвертибилних валута, те њихову доступност на девизним тржиштима; и
 - г) друге релевантне факторе утицаја на ликвидност банке.
- (3) Резултати тестирања отпорности на стрес представљају основу за предузимање корективних мјера или активности управе банке за ублажавање изложености банке ризику ликвидности, обезбјеђење заштитних слојева ликвидности и прилагођавање профила ризика ликвидности банке њеној толеранцији на ризик.
- (4) Банка је дужна користити се резултатима тестирања отпорности на стрес, а посебно алтернативних сценарија из става (1) тачка ж) овога члана у прилагођавању стратегије управљања ризиком ликвидности, доношењу политика, одређивању лимита, заузимању позиција и при доношењу ефикасних планова поступања за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности и планова опоравка ликвидности банке.

Члан 14.

План за ликвидност за непредвиђене случајеве

- (1) Банка је дужна сачинити план за ликвидност за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности, који је саставни дио политике за управљање ризиком ликвидности.
- (2) План поступања из става (1) овог члана мора минимално обухватити следеће елементе:
- а) индикаторе раног упозорења о могућем наступању кризе, те запослена лица одговорна за праћење и извјештавање о наведеним индикаторима (нпр. прекорачењу интерних лимита, смањењу депозита, паду цијена акција, већем трошку финансирања у односу на друге банке, промјени рејтинга банке, потешкоћама у прикупљању средстава на новчаном тржишту, погоршању квалитете активе или профитабилности банке и сл.);
 - б) дужности и одговорности појединих особа у случајевима недостатка ликвидности банке (задужених нпр. за односе са клијентима, јавношћу, кључним тржишним учесницима, акционарима, Агенцијом, Централном банком и др.);
 - в) процедуре за правовремено и релевантно информисање надзорног одбора, управе и вишег руководства банке за потребе одлучивања о поступању у случајевима поремећаја ликвидности;

- г) процедуре и поступке за прибављање недостајућих текућих средстава и временски период у оквиру којег се требају предузети поједине активности (нпр. продаја имовине, успостављање нових линија финансирања и др.) у нормалним и стресним околностима;
 - д) идентификацију, величину и поузданост свих извора финансирања са назначеним редослиједом кориштења у различитим стресним околностима; и
 - е) околности које доводе до примјене мјера из овог плана и провођења истих, те податке о запосленима банке одговорним за провођење мјера из овог плана.
- (3) Обавезе банке везано за план из става (1) овог члана укључују:
- а) обавезу припремања посебних извјештаја за потребе интерног извјештавања, као и обавјештавања Агенције, ЦББиХ и друге надлежне институција о узроцима настанка непредвиђених случајева и планираним активностима за њихово отклањање, и
 - б) тестирање тог плана најмање једанпут годишње и по потреби измјену истог од стране надлежног органа банке.

Члан 15. Механизам распоdjеле

- (1) Банка је дужна механизам распоdjеле ускладити са успостављеним системом управљања ризиком ликвидности и дефинисаном толеранцијом изложености банке ризику ликвидности.
- (2) Банка је дужна користити механизам распоdjеле у процесу одлучивања, односно при интерном одређивању цијене производа.
- (3) У механизам распоdjеле минимално се укључује сљедеће:
 - а) утицај тренутних тржишних услова, односно директних трошкова извора финансирања (нпр. тржишни трошак прибављања средстава, базу криву приноса), укључујући и остале директне трошкове финансирања (нпр. разлика између куповне и продајне цијене трансакција, цијена трансакције, трошак физичког трансфера готовине и сл.);
 - б) ситуацију у којој се налази сама банка (нпр. кредитни квалитет, доступност извора финансирања и сл.);
 - в) различите карактеристике понашања појединих производа са аспекта ликвидности (нпр. трошак опције пријевременог разрочења, производи доступни путем интернетског банкарства или производи са нередовним новчаним током);
 - г) индиректне трошкове извора финансирања (нпр. трошак ликвидносне неусклађености, трошак резерве ликвидности, трошак додатног колатерала и сл.); и
 - д) повезаност методологије утврђивања интерних трансферних цијена (ИТР) са ликвидносним трансферним цијенама (ЛТР).
- (4) Управа банке је дужна обезбиједити да се механизам распоdjеле:
 - а) редовно ажурира, узимајући у обзир утицај фактора из става (3) овог члана;
 - б) редовно контролише и прати, што представља задужење независне организационе јединице у банци (нпр. задужена организациона јединица

- за управљање ризицима и сл.);
- в) учини доступним свим одговарајућим организационим јединицама које се требају у потпуности упознати са механизмом расподеле, те да га активно и примјерено употребљавају.

Члан 16.

План опоравка ликвидности

- (1) Банка је дужна имати успостављене планове опоравка ликвидности, у којима су наведене одговарајуће стратегије и конкретне мјере за побољшање ликвидности у случајевима њеног значајног погоршања, односно рјешавања могућег мања ликвидности, које је дужна сачинити, одржавати, најмање једанпут годишње тестирати и ажурирати у складу са принципом пропорционалности (у складу са величином, пословним моделом, повезаности са другим банкама и финансијским институцијама, односно финансијским системом у цјелини, могућим утицајем на финансијска тржишта, условима финансирања и сл.).
- (2) План опоравка ликвидности из става (1) овог члана саставни је дио свеукупног плана опоравка банке, који је иста дужна сачинити у складу са законским прописима и подзаконским актима који регулишу садржај, начин и рокове достављања планова опоравка.
- (3) План опоравка ликвидности из става (1) овог члана обавезно укључује показатеље могуће рањивости, слабости или угрожености пословања банке у сегменту ликвидности, а као саставни дио мјера за побољшање финансијског положаја банке за ситуације озбиљног финансијског поремећаја.

III МИНИМАЛНИ КВАНТИТАТИВНИ ЗАХТЈЕВИ ВЕЗАНО ЗА КОЕФИЦИЈЕНТЕ ЛИКВИДНОСТИ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ АГЕНЦИЈЕ О ЛИКВИДНОСТИ

Члан 17.

Коефицијент покрића ликвидности

- (1) Са циљем обезбјеђења краткорочне отпорности банке на ризик ликвидности, банка је дужна обезбиједити одговарајући ниво заштитног слоја ликвидности, како би задовољила потребе за ликвидношћу за сценариј стреса ликвидности од 30 календарских дана.
- (2) У сврху поступања у складу са ставом (1) овог члана, банка је дужна обезбиједити минимални коефицијент покрића ликвидности (енгл. Liquidity Coverage Ratio, у даљем тексту: LCR), који представља однос између нивоа заштитног слоја ликвидности и укупних нето ликвидносних одлива током периода стреса у трајању од 30 календарских дана, при чему:

Заштитни слој ликвидности	≥ 100%
укупни 30-дневни нето ликвидносни одливи (наредних 30 календарских дана)	

Члан 18.

Примјена коефицијента покрића ликвидности (LCR)

- (1) У праћењу и контроли ризика ликвидности банка је дужна континуирано одржавати LCR, а за потребе извјештавања Агенције дужна је достављати извјештаје о LCR минимално на мјесечној основи, при чему Агенција може захтијевати и учесталије извјештавање, на декадној, седмичној или дневној основи у случају потребе или кризних ситуација.
- (2) Банка је дужна одржавати LCR на прописаном нивоу за све валуте изражено у извјештајној валути и извјештавати о томе у складу са ставом (3) овог члана у јединственом извјештајном обрасцу који укључује све валуте, а рачунати и пратити LCR у извјештајној валути и свакој значајној валути.
- (3) Уколико дође до пада LCR испод 100% или се очекује његов пад испод 100%, банка мора без одлагања одмах обавијестити Агенцију о истом, наводећи разлоге због којих не може испунити прописани LCR, а Агенција одлучује да ли се ради о стресним условима или не из члана 33. ове Одлуке, те у складу с тим предузима одговарајуће супервизорске мјере у складу са прописима.
- (4) У случају постојања валутне неусклађености, Агенција може одредити банци посебне ликвидносне захтјеве у складу са чланом 35. ове Одлуке.
- (5) Методологија и начин извјештавања о LCR детаљно ће бити прописани посебним подзаконским актом Агенције, у складу са одредбама ове Одлуке и другим релевантним изворима.

Члан 19.

Праћење LCR-а према свакој значајној валути

- (1) Обавеза извјештавања банака за LCR је у извјештајној валути, али како би се боље обухватиле потенцијалне валутне неусклађености банке требају пратити и извјештавати о LCR-у и у свим појединачно значајним валутама, како би предуприједиле потенцијалне проблеме који би се могли појавити у вези са валутном неусклађеношћу у периоду стреса, при чему се износ укупних нето ликвидних одлива исказује без ефеката заштите од ризика промјене курса (девизни ризик).
- (2) У смислу става (1) овог члана, LCR према свакој значајној валути представља један од додатних механизма за праћење ризика ликвидности из члана 36. ове Одлуке, којег банка мора користити досљедно, како би континуирано пратила потенцијалне проблеме са валутном неусклађеношћу који би се могли појавити у периоду стреса.
- (3) Иако испуњење LCR-а у свакој значајној валути не представља прописани минимални стандард, Агенција може утврдити минималне прагове за LCR у значајној валути, полазећи од специфичности локалног тржишта и пословања банке, односно способности банке да на тржиштима девиза прикупи средства или пренесе вишак ликвидности из једне у другу валуту, а у складу са законским прописима који регулишу ову област.

Члан 20.

Компоненте LCR-а

- (1) Израчунавање LCR-а из члана 17. ове Одлуке заснован је на утврђивању двије компоненте:
 - а) заштитног слоја ликвидности, и
 - б) укупних нето ликвидносних одлива, који се израчунавају у складу са утврђеним параметрима сценарија у наредних 30 календарских дана.
- (2) Банка је дужна успоставити и одржавати адекватан систем за утврђивање

- компоненти LCR-а из става (1) овог члана.
- (3) Оцјену адекватности успостављеног система из става (2) овог члана врши интерна и екстерна ревизија.

III.1. ЗАШТИТНИ СЛОЈ ЛИКВИДНОСТИ

Члан 21.

Састав заштитног слоја ликвидности

- (1) Заштитни слој ликвидности чини ликвидна имовина која мора испуњавати све наведене захтјеве:
- а) опште захтјеве из члана 22. ове Одлуке;
 - б) оперативне захтјеве из члана 23. ове Одлуке;
 - в) критеријуме прихватљивости за класификацију имовине као имовине првог или другог нивоа, у складу са чланом 25. и 26. ове Одлуке.
- (2) Заштитни слој ликвидности састоји се од:
- а) имовине нивоа 1 (EQLA), која чини минимално 60%, при чему најмање 30% заштитног слоја ликвидности треба чинити имовина нивоа 1, без покривених обвезница изузетно високог квалитета;
 - б) имовине нивоа 2 (HQLA), која чини максимално 40%, која се дијели на имовину нивоа 2а и имовину нивоа 2б, при чему имовина нивоа 2б може бити највише 15% заштитног слоја ликвидности.
- (3) Захтјеви утврђени у ставу (2) овог члана рачунају се у складу са формулом из Прилога 1. ове Одлуке и након усклађивања за трансакције обезбијеђене колатералом (гдје је та имовина колатерал), ако те трансакције доспијевају у року од 30 календарских дана за корективне факторе и под условом да банка испуњава оперативне захтјеве из члана 23. ове Одлуке.

Члан 22.

Општи захтјеви

- (1) Да би ликвидна имовина била призната у заштитни слој ликвидности треба испуњавати сљедеће опште захтјеве:
1. имовина је власништво, право или удио који држи банка и неоптерећена је, при чему се неоптерећеном имовином у складу са чланом 2. тачка (30) ове Одлуке сматра имовина која је:
 - а) доступна за тренутну употребу као колатерал за добијање додатног извора финансирања, који још није реализован, а која стоји на располагању банци, укључујући имовину коју је банка депоновала код институције са којом банка према законском пропису или уговору има могућност ући у систем институционалне заштите којим се обезбјеђује њихова ликвидност и солвентност, како би се избјегао стечај у случају када је то неопходно,
 - б) примљена као колатерал за потребе смањења кредитног ризика у обрнутим репо трансакцијама или трансакцијама финансирања хартија од вриједности и којом банка може располагати;
 2. имовину не смије издати сама банка, њено матично друштво (осим ако је ријеч о тијелу јавног сектора који није банка/страна банка), њено подређено

- друштво или друго подређено друштво њеног матичног друштва или субјект са којим је банка уско повезана;
3. имовину не смије издати финансијски клијент;
 4. вриједност те имовине мора бити могуће одредити на основу широко распрострањених и лако доступних тржишних цијена (тржишна вриједност или у недостатку тржишно заснованих цијена лако утврдива вриједност, коју је могуће једноставно израчунати на основу јавно доступних информација);
 5. имовина је уврштена на признатој берзи, утржива је директном продајом на активном тржишту или једноставном репо трансакцијом на општеприхваћеном репо тржишту, при чему се ти критеријуми процјењују за свако тржиште. Имовина уврштена за трговање на организованом мјесту трговања које није призната берза или у држави чланици, или у БиХ или у трећој земљи, сматра се ликвидном само ако се на том мјесту трговања обезбјеђује активно и значајно тржиште за директну продају имовине.
- (2) У смислу става (1) тачке 5. овог члана, банка узима у обзир сљедеће минималне критеријуме, како би процијенила обезбјеђује ли се на мјесту трговања активно и значајно тржиште:
1. историјске податке о ширини и дубини тржишта који доказују мале разлике између тражене и понуђене цијене, велики обим трговања и велики и разноврстан број учесника на тржишту;
 2. постојање снажне тржишне инфраструктуре.
- (3) Захтјеви из става (1) тачка 4. и 5. и става (2) овог члана не примјењују се на:
1. новчанице и кованице, које чине активу нивоа 1, у складу са чланом 25. ове Одлуке;
 2. изложености према централним банкама, које чине имовину нивоа 1 и нивоа 2а, у складу са чланом 25. и 26. ове Одлуке;
 3. депозите и остале изворе финансирања у оквиру институционалног система заштите, у складу са ставом (1) тачка 1. под а) овог члана.

Члан 23. Оперативни захтјеви

- (1) Поред претходно наведених општих захтјева, ликвидна имовина која чини заштитни слој ликвидности из члана 21. ове Одлуке испуњава и сљедеће оперативне захтјеве:
1. банка мора имати успостављене политике и ограничења како би се обезбиједило да позиције ликвидне имовине које укључује у заштитни слој ликвидности у сваком тренутку остану адекватно диверзификоване. У ту сврху, банка узима у обзир обим диверзификације између разних категорија ликвидне имовине и унутар исте категорије ликвидне имовине нивоа 1 и нивоа 2, те остале релевантне факторе диверзификације, као што су врста издаваоца, врсте других уговорних страна или географске локације тих издаваоца и других уговорних страна. При томе, Агенција може наметнути специфична ограничења или захтјеве везано за ликвидну имовину коју држе банке, како би се обезбиједила усклађеност са захтјевима из овог става. Међутим, таква ограничења или захтјеви не примјењују се на:
 - а) категорије имовине нивоа 1: новчанице и кованице; изложености према централним банкама, имовину која представља потраживања од или за коју гарантују мултилатералне развојне банке и међународне организације у складу са чланом 2. тачка (23), чланом 53. и 54. Одлуке о израчунавању

- капитала банака (нацрт);
- б) категорије имовине нивоа 1 које представљају потраживања од или за које гарантује централна влада држава или регионалне владе и локалне власти из члана 2. тачка (20) и (21) или тијела јавног сектора у складу са чланом 2. тачка (22) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), под условом да банка држи релевантну имовину за покривање нето ликвидносних одлива у периоду стреса у валути државе чланице, БиХ или треће земље или да је имовину издала централна влада или јединице подручне (регионалне) или локалне самоуправе или тијела јавног сектора у матичној држави чланици банке.
2. банка мора имати директан приступ својој ликвидној имовини и бити у могућности уновчити је у сваком тренутку током периода стреса у трајању од 30 календарских дана у оквиру директне продаје или репо уговора на општеприхваћеним репо тржиштима. Ликвидна имовина сматра се директно доступном банци ако не постоје правне или практичне препреке да банка правовремено уновчи такву имовину. Имовина која се употребљава за обезбјеђење кредитног побољшања у структурисаним трансакцијама или за покривање оперативних трошкова банке, не сматра се имовином која је директно доступна банци.
- Имовина која се држи у било којој земљи у којој постоје ограничења у погледу њене слободне преносивости сматра се директно доступном само ако банка ту имовину користи за покривање ликвидносних одлива у тој земљи.
- Имовина која се држи у неконвертибилној валути сматра се директно доступном само банка ту имовину користи за покривање ликвидносних одлива у тој валути.
3. банка је обавезна обезбиједити да је ликвидна имовина под контролом организационог дијела задуженог за управљање ликвидношћу, а усклађеност са овим захтјевом доказује се Агенцији на један од следећих начина:
- а) стављањем ликвидне имовине у засебан скуп под директним управљањем овог организационог дијела и са искључивом намјером да се употребљава као извор средстава за непредвиђене одливе и у случају стресног периода;
- б) успостављањем интерних система и контрола како би се овом организационом дијелу обезбиједила ефикасна оперативна контрола за уновчавање ликвидне имовине у сваком тренутку током периода стреса у трајању од 30 календарских дана и приступ средствима за непредвиђене одливе без директног одступања од постојеће пословне стратегије или стратегије за управљање ризицима. У смислу наведеног, имовина не смије бити укључена у заштитни слој ликвидности у случају када би њеном продајом, без замјене током периода стреса у трајању од 30 календарских дана, дошло до уклањања заштите, што би створило отворену ризичну позицију која прелази интерна ограничења банке;
- в) комбинацијом могућности под а) и б), уз услов да Агенција ту комбинацију сматра прихватљивом.
4. банка редовно, а најмање једном годишње, уновчава довољно репрезентативан узорак својих позиција ликвидне имовине у оквиру директне продаје или једноставног репо уговора на општеприхваћеном репо тржишту. У вези са наведним, банка развија стратегије за располагање узорцима ликвидне имовине које су адекватне за:
- а) тестирање приступа тржишту за ту имовину и њену употребљивост;

- б) провјеру ефикасности процеса банке за правовремено уновчавање имовине;
 - в) минимализацију ризика слања негативног сигнала тржишту због уновчавања имовине банке за вријеме периода стреса.
- Захтјеви везано за тестирање приступа тржишту и употребљивост не примјењују се на имовину нивоа 1 из члана 25. ове Одлуке, осим покривених обвезница изузетно високог квалитета, на депозите и друге изворе финансирања из члана 22. став (1) тачка 1. под а) ове Одлуке.
5. захтјеви везани за директни приступ својој ликвидној имовини не спречавају банку да се заштити од тржишног ризика повезаног са њиховом ликвидном имовином, уз испуњење сљедећих услова:
- а) банка је успоставила примјерене интерне механизме, у складу са тачкама 2. и 3. овог става како би обезбиједила да та имовина и даље буде директно доступна и под контролом организационог дијела банке за управљање ликвидношћу;
 - б) нето ликвидносни одливи и приливи који би настали у случају пријевременог затварања заштите узети су у обзир при вредновању релевантне имовине у складу са чланом 24. ове Одлуке.
6. банка обезбјеђује валутну усклађеност своје ликвидне имовине са валутном дистрибуцијом својих нето ликвидносних одлива. Међутим, Агенција може, према потреби, затражити од банака да ограниче валутну неусклађеност тако да утврде ограничења за удио нето ликвидносних одлива у одређеној валути који се могу покрити током периода стреса држањем ликвидне имовине која није изражена у тој валути. То ограничење примјењује се само на извјештајну валуту или на валуту на коју се може примијенити захтјев за одвојено извјештавање за значајне валуте. При одређивању нивоа одређеног ограничења валутне неусклађености које се може примијенити, Агенција узима у обзир најмање сљедеће:
- а) способност банке да направи једно од сљедећег:
 - i. употреби ликвидну имовину за генерисање ликвидности у валути и надлежности у којима настају ликвидносни одливи;
 - ii. замијени валуте и прикупи средства на девизним тржиштима у стресним условима у складу са периодима стреса у трајању од 30 календарских дана;
 - iii. пренесе вишак ликвидности из једне валуте у другу и у различите надлежности и правне субјекте унутар своје групе у стресним условима у периоду стреса у трајању од 30 календарских дана;
 - б) утицај изненадних, неповољних кретања курса на постојеће неусклађене позиције и ефикасност успостављених валутних заштита, при чему се ограничења девизних неусклађености, у складу с овим ставом, сматрају посебним ликвидносним захтјевом из члана 35. ове Одлуке.

Члан 24.

Вредновање ликвидне имовине

- (1) За потребе израчунавања LCR-a, банка код утврђивања заштитног слоја ликвидности користи тржишну вриједност имовине.
- (2) У смислу става (1) овог члана, тржишна вриједност ликвидне имовине се, према потреби, умањује према корективним факторима који се примјењују у складу са посебним упутством које ће бити донесено на основу ове Одлуке.

Члан 25.
Имовина нивоа 1 (EHQLA)

- (1) Имовина нивоа 1 укључује само имовину која се може сврстати у једну или више сљедећих категорија и која у сваком случају испуњава прописане критеријуме за признавање:
- а) готовина (новчанице и кованице);
 - б) сљедеће изложености према централним банкама:
 - i. имовина која представља потраживања од Европске централне банке (у даљем тексту: ЕСВ) или за која гарантује ЕСВ или централна банка државе чланице или Централна банка БиХ;
 - ii. имовина која представља потраживања од централне банке трећих земаља или за која гарантују централне банке трећих земаља, под условом да одабрана вањска институција за процјену кредитног ризика (у даљем тексту: ЕСАI) изложеностима према централној банци или њеној централној влади додијели кредитну процјену 1. степена кредитног квалитета, у складу са чланом 50. став (2) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iii. износ вишка изнад обавезне резерве које банка држи у централној банци и у сваком тренутку може повући у периодима стреса;
 - в) имовина која представља потраживања од или за која гарантују:
 - i. централна влада БиХ, у складу са чланом 2. тачка (20) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - ii. централна влада државе чланице;
 - iii. централна влада треће земље, под условом да јој је одабрана ЕСАI додијелила кредитну процјену 1. степена кредитног квалитета, у складу са чланом 50. став (2) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iv. јединице подручне (регионалне) и локалне самоуправе у државама чланицама, односно регионалне владе и локалне власти у БиХ и трећим земљама, под условом да се третирају као изложености према централној влади;
 - v. тијела јавног сектора, под условом да се третирају као изложености према централној влади државе чланице или према једној од јединица подручне (регионалне) или локалне самоуправе у државама чланицама, односно регионалне владе и локалне власти у БиХ.
 - г) имовина која представља потраживања од или за која гарантује централна влада или централна банка треће земље којој ЕСАI-а није додијелила кредитну процјену 1. степена кредитног квалитета, у складу са чланом 50. став (1) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), само до висине нето ликвидносних одлива у тој валути.
 - д) имовина банке која испуњава један од сљедећа два услова:
 - i. банку је основала централна влада БиХ или државе чланице, у складу са чланом 2. тачка (20) или регионалне владе и локалне власти, у складу са чланом 2. тачка (21) Одлуке о капиталу банака, те има законску обавезу штитити економску основу банке и обезбиједити континуитет њеног пословања и свака изложеност према горе наведеним третира се као изложеност према централној влади БиХ или држави чланици;
 - ii. примарни циљ банке је одобравање промотивних кредита у циљу јавне политике централне владе БиХ, државе чланице или јединица регионалне

- влде и локалне власти у државама чланицама, односно регионалне влде и локалне власти у БиХ које се третирају као изложеност према централној влди БиХ или држави чланици, при чему се ти кредити одобравају под условима који нису примарно конкурентни на тржишту и нису профитно оријентисани, и за најмање 90% директно или индиректно гарантују наведене влде из ове тачке,
- е) изложености у облику покривених обвезница изузетно високог квалитета, које испуњавају све сљедеће захтјеве:
- i. то су обвезнице у складу са чланом 2. тачка (79) и чланом 63. ставови (3) и (4) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - ii. изложености према институцијама у скупу за покриће испуњавају услове из члана 63. став (1) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iii. банка која улаже у покривене обвезнице и издавалац испуњавају услов транспарентности из члана 63. став (5) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iv. емисија износи најмање 500 милиона ЕУР (или противвриједност у домаћој валути) за издаваоце из земаља чланица, а за емисије емитената из БиХ и других земаља минимални износ емисије ће се утврђивати на основу услова на тржишту емитента, у смислу уобичајених емисија за исте или сличне хартије од вриједности;
 - v. покривеним обвезницама одабрана ЕСАИ додјељује кредитну процјену 1. степена кредитног квалитета, у складу са чланом 63. став (4) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), истог степена кредитног квалитета у случају краткорочне кредитне процјене или, у недостатку кредитне процјене, додјељује им се пондер ризика од 10%, у складу са чланом 63. став (5) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - vi. скуп за покриће у сваком тренутку испуњава захтјев за покриће имовине у износу од најмање 2% више од износа потребног за подмиривање потраживања повезаних са покривеним обвезницама;
- ж) потраживања од или за која гарантују мултилатералне развојне банке и међународне организације из члана 53. став (2), односно члана 54. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
- з) Агенција ће посебним подзаконским актом прописати услове под којима се акције или удјели у СИУ могу третирати као ликвидна имовина нивоа 1, а полазећи од одредбе из члана 65. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт).
- (2) За ликвидну имовину нивоа 1 из става (1) тачке од а) до д) овог члана не примјењују се корективни фактори, а примјена корективних фактора за остале ставке ликвидне имовине биће прописана упутством донесеним на основу ове Одлуке.

Члан 26.

Имовина нивоа 2а

- (1) Имовина нивоа 2а укључује само имовину која се може сврстати у једну или више сљедећих категорија и која у сваком случају испуњава утврђене критеријуме за признавање:
- а) потраживања од или за која гарантују јединице подручне (регионалне) или локалне самоуправе или тијела јавног сектора у држави чланици, у БиХ, ако се за изложености према њима додјељује пондер ризика од 20%, у складу са

- чланом 51. и 52. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
- б) потраживања од или за која гарантује централна влада или централна банка треће земље или јединица подручне (регионалне) или локалне самоуправе или тијело јавног сектора у трећој земљи, под условом да јој је додијељен пондер ризика од 20%, у складу са чланом 50., 51. или 52. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
- в) изложености у облику покривених обвезница високог квалитета, које испуњавају све сљедеће захтјеве:
- i. то су обвезнице у складу са чланом 2. тачка (79) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт) или испуњавају захтјеве за третман из члана 63. ставови (3) и (4) исте Одлуке;
 - ii. изложености према институцијама у скупу за покриће испуњавају услове из члана 63. став (1) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iii. банка/страна банка која улаже у покривене обвезнице и издавалац испуњавају захтјев транспарентности из члана 63. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iv. емисија износи најмање 250 милиона ЕУР (или протувриједност у домаћој валути), за издаваоце из земаља чланица, а за емисије емитената из БиХ и других земаља минимални износ емисије ће се утврђивати на основу услова на тржишту емитента, у смислу уобичајених емисија за исте или сличне хартије од вриједности;
 - v. покривеним обвезницама одабрана ЕСАИ додјељује кредитну процјену најмање 2. степена кредитног квалитета у складу са чланом 63. став (3), истог степена кредитног квалитета у случају краткорочне кредитне процјене или, у недостатку кредитне процјене, додјељује им се пондер ризика од 20%, у складу са чланом 63. став (4) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - vi. скуп за покриће у сваком тренутку испуњава захтјев минимално за 7% више од износа потребног за подмиривање потраживања повезаних са покривеним обвезницама. Међутим, на покривене обвезнице са кредитном процјеном 1. степена кредитног квалитета, које не испуњавају услов минималне величине емисије за покривене обвезнице изузетно високог кредитног квалитета, у складу са чланом 25. став (1) тачка е) подтачка iv. ове Одлуке, али испуњавају захтјеве за покривене обвезнице високог кредитног квалитета из тачака i., ii., iii. и iv. овог става, примјењује се минимални захтјев за покриће имовине од 2%;
- г) изложености у облику покривених обвезница које издају банке/стране банке у трећим земљама, а које испуњавају све сљедеће захтјеве:
- i. покривене обвезнице у складу са националним правом треће земље које су дефинисане као дужничке хартије од вриједности, које издају банке/стране банке или подређено друштво (које је у потпуном власништву банке/стране банке), које гарантује емисију и које су обезбијеђене скупом имовине за покриће. У вези с тим, имаоци обвезница имају непосредно право на отплату главнице и камата према начелу приоритета у случају настанка статуса неиспуњења обавеза издаваоца/емитента.
 - ii. издавалац покривене обвезнице, према националном праву треће земље, подлијеже посебном јавном надзору којем је циљ заштитити имаоце/емитенте обвезница, а надзорни и правни оквири који се примјењују у трећој земљи морају бити најмање једнаки онима који се

- примјењују у ЕУ;
- iii. покривене обвезнице обезбијеђене су скупом имовине једне или више врста описаних у члану 63. став (1) тачка (б) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт). Ако скуп садржи кредите обезбијеђене некретнинама, морају се испунити захтјеви из члана 60. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iv. изложености према институцијама у скупу за покриће испуњавају услове из члана 63. став (1) тачка ц) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - v. банка/страна банка која улаже у покривене обвезнице и издавалац испуњавају захтјев транспарентности из члана 63. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - vi. покривеним обвезницама одабрана ЕСАИ додјељује кредитну процјену најмање 1. степена кредитног квалитета у складу с чланом 63. став (3) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), истог степена кредитног квалитета у случају краткорочне кредитне процјене или, у недостатку кредитне процјене, додјељује им се пондер ризика од 10% у складу с чланом 63. став (4) исте Одлуке;
 - vii. скуп за покриће имовине у сваком тренутку испуњава захтјев за минимално 7% више од износа потребног за подмиривање потраживања повезаних са покривеним обвезницама. Међутим, ако емисија покривених обвезница износи 500 милиона ЕУР (или протувриједност у домаћој валути) или више, за издаваоце из земаља чланица, а за емисије емитената из БиХ и других земаља минимални износ емисије ће се утврђивати на основу услова на тржишту емитента, у смислу уобичајених емисија за исте или сличне хартије од вриједности, те се на њих се примјењује минимални захтјев за покриће имовине у износу од 2%;
- (е) дужничке хартије од вриједности привредних друштава који испуњавају све сљедеће захтјеве:
- i. одабрана ЕСАИ додијелила им је кредитну процјену најмање 1. степена кредитног квалитета у складу са чланом 58. Одлуке о израчунавању капитала банака или истог степена кредитног квалитета у случају краткорочне кредитне процјене;
 - ii. емисија хартија од вриједности износи најмање 250 милиона ЕУР (или протувриједност у домаћој валути) за издаваоце из земаља чланица, а за емисије емитената из БиХ и других земаља минимални износ емисије ће се утврђивати на основу услова на тржишту емитента, у смислу уобичајених емисија за исте или сличне хартије од вриједности;
 - iii. максимално вријеме до доспијећа хартија од вриједности у тренутку издавања износи 10 година.
- (2) Тржишна вриједност сваке имовине нивоа 2а подлијеже корективном фактору од најмање 15%.
- (3) Примјена корективних фактора из става (2) овог члана биће регулисана посебним упутством донесеним на основу ове Одлуке.

Члан 27. **Имовина нивоа 2б**

- (1) Имовина нивоа 2б укључује само имовину која се може сврстати у једну или више

сљедећих категорија и која у сваком случају испуњава утврђене критеријуме прихватљивости:

- а) дужничке хартије од вриједности привредних друштава који испуњавају све сљедеће захтјеве:
 - i. одабрана ЕСАI додијелила им је кредитну процјену најмање 3. степена кредитног квалитета, у складу са чланом 58. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт) или истог степена кредитног квалитета у случају краткорочне кредитне процјене;
 - ii. емисија хартија од вриједности износи најмање 250 милиона ЕУР (или протувриједност у домаћој валути), за издаваоце из земаља чланица, а за емисије емитената из БиХ и других земаља минимални износ емисије ће се утврђивати на основу услова на тржишту емитента, у смислу уобичајених емисија за исте или сличне хартије од вриједности;
 - iii. максимално вријеме до доспијећа хартија од вриједности у тренутку издавања износи 10 година;
- б) акције, под условом да испуњавају све сљедеће захтјеве:
 - i. чине дио главног берзанског индекса у БиХ (на SASE и BLSE), држави чланици или у трећој земљи, а према списку признатих берзи из Прилога III нацрта Одлуке о израчунавању капитала банака, те их је за потребе ове тачке као такве одредило надлежно тијело БиХ, тијело државе чланице или релевантно тијело у трећој земљи. Ако надлежно тијело не донесе одлуку везано за главне берзанске индексе, банка таквим сматра берзански индекс састављен од водећих друштава у одређеном подручју надлежности;
 - ii. изражене су у валути матичне државе чланице банке/стране банке или, ако су изражене у некој другој валути, сматрају се имовином 2б нивоа само до износа за покривање нето ликвидносних одлива у периоду стреса у тој валути или у надлежности у којој постоји изложеност кредитном ризику;
 - iii. доказале су се као поуздани извор ликвидности у сваком тренутку, укључујући и током периода стреса.
Сматра се да је захтјев испуњен, ако ниво пада не прелази 40% берзанске цијене акције или повећања њеног корективног фактора за 40 процентних поена током периода стреса на тржишту у трајању од 30 календарских дана;
- в) изложености у облику покривених обвезница високог квалитета које испуњавају све сљедеће захтјеве:
 - i. то су обвезнице из члана 2. тачка (79) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт) или испуњавају захтјеве за третман из члана 63. ставови (3) и (4) исте Одлуке;
 - ii. банка/страна банка која улаже у покривене обвезнице испуњава захтјев транспарентности из члана 63. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - iii. издавалац покривених обвезница ставља информације из члана 63. став (5) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт) на располагање улагачима најмање на тромјесечној основи;
 - iv. емисија износи најмање 250 милиона ЕУР (или протувриједност у домаћој валути), за издаваоце из земаља чланица, а за емисије емитената из БиХ и других земаља минимални износ емисије ће се утврђивати на

- основу услова на тржишту емитента, у смислу уобичајених емисија за исте или сличне хартије од вриједности;
- v. покривене обвезнице обезбијеђене су искључиво имовином из члана 63. став (1) тачка (а) Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - vi. скуп за покриће имовине у сваком тренутку испуњава захтјев за минимално 10% више од износа потребног за подмирење потраживања повезаних са покривеним обвезницама;
 - vii. банка/страна банка издалаца мора јавно објављивати на мјесечној основи да скуп изложености испуњава захтјев за покриће имовине у висини од 10%;
- г) За банке/стране банке које, у складу са својим статутом нису у могућности због специфичног начина пословања држати каматоносну имовину, некаматоносна имовина која представља потраживања од или за која гарантује централна банка или централна влада или централна банка треће земље или јединица подручне (регионалне) или локалне самоуправе или тијело јавног сектора у трећој земљи, под условом да је одабрана ЕСАИ додијелила тој имовини кредитну процјену најмање 5. степена кредитног квалитета у складу с чланом 50. и 51. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт) или истог степена кредитног квалитета у случају краткорочне кредитне процјене;
- (2) Тржишна вриједност сваке имовине нивоа 2б подлијеже корективним факторима, који ће бити прописани упутством донесеним на основу ове Одлуке.
- (3) За банке које, у складу са својим статутом, нису у могућности због специфичног начина пословања држати каматоносну имовину, Агенција може одобрити изузетак од примјене става (1) тачке (а) подтачке ii. и iii. овог члана, под условом да постоје докази о недовољној доступности некаматоносне имовине која испуњава те захтјеве, те да је предметна некаматоносна имовина адекватно ликвидна на другим организованим тржиштима.
- (4) При утврђивању адекватне ликвидности некаматоносне имовине, за потребе става (3) овог члана, Агенција разматра сљедеће факторе:
- а) доступне податке везано за њену тржишну ликвидност, укључујући обим трговања, видљиве разлике тражених и понуђених цијена, цијеновну волатилност и ефекат на цијене;
 - б) остале факторе повезане са њеном ликвидношћу, укључујући историјске доказе о ширини и дубини тржишта за некаматоносну имовину, број и разноликост тржишних учесника и постојање снажне тржишне инфраструктуре.

Члан 28.

Акције или удјели у инвестиционе фондове

- (1) Акције или удјели у инвестиционе фондове признају се као ликвидна имовина једнаког нивоа, као и ликвидна односна имовина предметног инвестиционог фонда до највећег износа од 250 милиона ЕУР (или протувриједности у домаћој валути) за издаваоце из земаља чланица, а за емисије емитената из БиХ и других земаља минимални износ емисије ће се утврђивати на основу услова на тржишту емитента, у смислу уобичајених емисија за исте или сличне хартије од вриједности, за сваку банку/страну банку појединачно, под условом да инвестициони фонд улаже само у ликвидну имовину и финансијске деривате у складу са Прилогом II Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), само у мјери потребној за ублажавање

- каматног, валутног или кредитног ризика у портфолиу.
- (2) Услови, приступи и корективни фактори које су банке дужне примјењивати на своје акције или удјеле у инвестиционим фондовима у зависности од категорије односне ликвидносне имовине, прописују се посебним упутством које ће бити донесено на основу ове Одлуке и којим ће се детаљно разрадити примјена одредаба из ове Одлуке, а у складу са одредбама члана 65. Одлуке о израчунавању капитала банака.
 - (3) У складу са ставом (2) овог члана, ако су изложености из става (1) овог члана значајне (ако премашују 10% укупне имовине инвестиционог фонда), банке су дужне развити ефикасне методологије и поступке за израчунавање и исказивање тржишне вриједности и корективних фактора за акције или удјеле у инвестиционим фондовима.
 - (4) Ако изложености из става (1) овог члана нису значајне да би банка развила властите методологије из става (3) овог члана и под условом да је надлежно тијело потврдило испуњење услова, банци је допуштено да се приликом израчунавања и исказивања тржишне вриједности и корективних фактора за акције или удјеле у инвестиционим фондовима ослони на трећа лица и то:
 - а) депозитара инвестиционог фонда, под условом да инвестициони фонд улаже искључиво у хартије од вриједности, те депонује све те хартије од вриједности код наведеног депозитара, у складу са важећим прописима;
 - б) друге инвестиционе фондове, друштва за управљање инвестиционим фондовима, под условом да друштво за управљањем инвестиционим фондовима испуњава критеријуме везано за надзор у држави чланици или у случају треће земље под надзором који је уређен на исти начин као и надзор по прописима ЕУ и да је обезбијеђена одговарајућа сарадња између надлежних тијела за надзор.
 - (5) Везано за примјену става (4) овог члана, потребно је обезбиједити да исправност израчунавања депозитара инвестиционог фонда или друштва за управљање инвестиционим фондовима потврди екстерни ревизор, у складу са важећим прописима.
 - (6) Ако банка не поступа у складу са захтјевима из става (3) и (4) овог члана везано за акције или удјеле у инвестиционе фондове, престаје их признавати као ликвидну имовину за потребе ове Одлуке.

Члан 29.

Кршење захтјева за признавање имовине у заштитни слој ликвидности

- (1) Ако ликвидна имовина више није у складу са примјењивим општим захтјевима из члана 22., оперативним захтјевима из члана 23. ове Одлуке или примјењивим критеријумима прихватљивости за имовину нивоа 1, 2а и 2б, банка је престаје признавати као ликвидну имовину најкасније 30 календарских дана од датума када је наступило кршење захтјева.
- (2) Став (1) овог члана примјењује се на акције или удјеле у инвестиционим фондовима који више не испуњавају захтјеве прихватљивости, само ако не премашују 10 % укупне имовине инвестиционог фонда.

III.2. НЕТО ЛИКВИДНОСНИ ОДЛИВИ

Члан 30.

Утврђивање нето ликвидносних одлива

- (1) Нето ликвидносни одливи, у складу са дефиницијом из члана 2. тачка (17) ове Одлуке, представљају збир ликвидносних одлива из члана 31. Одлуке умањених за збир ликвидносних прилива из члана 32. Одлуке, али не смију бити мањи од нуле.
- (2) Начин израчунавања нето ликвидносног одлива из става (1) овог члана утврђен је у Прилогу 2. ове Одлуке.
- (3) Основни принцип који вриједи приликом утврђивања нето ликвидносних одлива је да банка приликом израчунавања LCR-а исту ставку не може уврштавати и код утврђивања заштитног слоја ликвидности (бројилац) и везано за ликвидносне приливе (именилац).

Члан 31.

Ликвидносни одливи

- (1) За потребе израчунавања нето ликвидносних одлива, у складу са чланом 30. ове Одлуке, ликвидносни одливи израчунавају се множењем преосталих стања различитих категорија или врста обавеза и ванбилансних обавеза са стопама по којима се очекује да ће они истећи или бити повучени.
- (2) Ликвидносни одливи из става (1) овог члана који се множе са примјењивом стопом одлива укључују:
 - а) тренутно преостали дио стабилних депозита становништва и других депозита становништва;
 - б) тренутно преостале износе за друге обавезе које доспијевају, чију исплату може захтијевати издавалац или пружалац извора финансирања или који подразумијевају очекивање пружаоца финансирања да ће банка отплатити обавезу у сљедећих 30 календарских дана, како је одређено;
 - в) додатни одливи по уговорима који се односе на финансијске деривате наведене у Прилогу II Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт);
 - г) максимални износ који је могуће повући током сљедећих 30 календарских дана из неискориштених уговорених кредитних и ликвидносних линија;
 - д) додатне одливе утврђене процјеном у складу са ставом (3) и (4) овог члана.
- (3) Везано за став (2) тачка д) овог члана, банке су дужне редовно процјењивати вјероватноћу и потенцијални обим ликвидносних одлива током 30 календарских дана у вези са производима и услугама који нису обухваћени одливима по основу оперативних депозита, других обавеза, одливима унутар групе и институционалних система заштите, додатним одливима и одливима из кредитних и ликвидносних линија, те које оне нуде или за које би потенцијални купци сматрали да су повезане са тим банкама/страним банкама. Наведени производи или услуге укључују али нису ограничени на ликвидносне одливе који произилазе из уговорних аранжмана из члана 37. и Прилога I. Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), као што су:
 - а) друге ванбилансне обавезе и обавезе потенцијалног финансирања, укључујући, између осталог, споразуме о линијама за финансирање,
 - б) неискориштене кредите и авансе великим клијентима;
 - в) уговорене кредите, који још нису искориштени;
 - г) кредитне картице;
 - д) прекорачења по рачунима;

- е) планирани одливи повезани са обнављањем или одобравањем нових кредита становништву и кредита великим клијентима;
 - ж) планиране обавезе повезане са финансијским дериватима;
 - з) ванбилансне повезане производе по основу финансирања трговине.
- (4) За потребе овог дијела Одлуке, великим клијентом се сматра значајна друга уговорна страна у складу са дефиницијом из члана 38. став (3) ове Одлуке. У овом смислу, група повезаних других уговорних страна дефинише се на исти начин као у члану 2. став (2) Одлуке о великим изложеностима банака (нацрт).
 - (5) Одливи из става (1) овог члана, процјењују се на основу претпоставке комбинације стресног сценарија усљед промјене фактора који су специфични за одређену банку и/или стресног сценарија на нивоу тржишта (идиосинкратичних фактора) из члана 33. ове Одлуке. При тој процјени, банке посебно воде рачуна о значајној штети за углед до које би могло доћи ако се не би обезбиједила ликвидносна подршка наведеним производима или услугама.
 - (6) Банке најмање једном годишње извјештавају Агенцију о производима и услугама чији су вјероватноћа и потенцијални обим ликвидносних одлива из става (1) овог члана значајни, а Агенција утврђују висину одлива.
 - (7) Агенција може примијенити стопу одлива до 5% за ванбилансне повезане производе по основу финансирања трговине, како је наведено у члану 37. и прилогу I Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт), што ће бити прописано упутством донесеним на основу ове Одлуке.
 - (8) Критеријуми за укључење у одливе из стабилних депозита становништва (депозити обухваћени системом осигурања депозита, третман дијела постојаног односа који умањује вјероватноћу повлачења, критеријуме разврставања депозита на стабилне и мање стабилне депозите полазећи од законских и других прописа о осигурању депозита у банкама у БиХ и полози на трансакционом рачуну) и примјена виших стопа одлива детаљније ће се прописати упутством донесеним на основу ове Одлуке, као и критеријуми за укључење у остале категорије одлива са припадајућим стопама одлива.
 - (9) За потребе укључења одлива из ликвидносних линија, ликвидносном линијом сматра се свака обавезујућа неискориштена резервна линија која би се искористила за рефинансирање дужничких обавеза клијента у ситуацијама када клијент не може обновити дуг на финансијским тржиштима. Опште линије за обртни капитал пословних субјеката неће се класификовати као ликвидносне линије, већ као кредитне линије.
 - (10) Начин укључења и израчунавања износа одлива из става (9) овог члана биће прописани упутством у сврху примјене ове Одлуке.
 - (11) У случајевима гдје постоји могућност да се нека ставка нађе у вишеструким категоријама новчаних одлива, банка треба узети у обзир максимални уговорени одлив за тај производ.

Члан 32.

Ликвидносни приливи

- (1) Банка процјењује ликвидносне приливе током периода од 30 календарских дана, обухватајући само уговорне приливе који произилазе из изложености које нису доспјеле, те за које банка нема разлога очекивати неиспуњавање обавеза у року од 30 календарских дана.
- (2) Ликвидносним приливима додјељују се стопе прилива, у зависности од категорије имовине, укључујући и ванбилансне ставке, односно финансијске деривате из

Прилога II Одлуке о израчунавању капитала банака (нацрт) и испуњења захтјева за поједине категорије имовине, који ће детаљно бити прописани посебним подзаконским актом донесеним у сврху примјене ове Одлуке, укључујући и начин израчунавања (брuto или нето основа).

- (3) Поступајући по ставовима (1) и (2) овог члана банка не узима у обзир:
 - а) приливе по било којој ликвидној имовини која је укључена у заштитни слој ликвидности, осим по доспјелим плаћањима на имовину која се не одражава у тржишној вриједности имовине;
 - б) приливе по било којим новозакљученим уговорима.
- (4) Банка узима у обзир ликвидносне приливе који потичу из трећих земаља ако постоје ограничења у вези са преносом или који су исказани у неконвертибилним валутама само у оној мјери у којој они одговарају одливима у одређеној трећој земљи или валути.
- (5) Банке су обавезне ограничити признавање ликвидносних прилива на 75% укупних ликвидносних одлива, осим ако се по претходном одобрењу Агенције за посебне приливе примјењују изузеци.
- (6) У складу са ставом (5) овог члана, банка може у потпуности или дјелимично из горње границе изузети сљедеће ликвидносне приливе:
 - а) приливе за које је пружалац матична банка/страна банка или подређено друштво институције или друго подређено друштво исте матичне институције или је уско повезано са наведеним институцијама, у складу са прописима који регулишу супервизију на консолидованој основи;
 - б) приливе из депозита депонованих код друге банке/ страна банка унутар групе субјеката који се признају за третман укључења у институционални систем заштите;
 - в) приливе који потичу из категорије „одливи са међузависним приливима“, укључујући приливе по кредитима повезаним са кредитима обезбијеђеним некретнинама или промотивним кредитима из члана 25. став (1) тачка д) под ii. ове Одлуке или из мултилатералне развојне банке или тијела јавног сектора преко којег је банка пласирала кредит.
- (7) Изузеци од горње границе прилива могу бити примјењени у случају институција које надзире Агенција, ако су њихове основне дјелатности лизинг и факторинг, што је подложно претходном одобрењу Агенције, уз испуњење услова који би се прописали подзаконским актом на основу законских прописа којим се регулише пословање таквих институција, као и примјена регулаторних захтјева на појединачној и консолидованој основи.
- (8) Претходном одобрењу из става (7) овог члана подложне су банке чије су основне активности финансирање куповине моторних возила и финансирање опште потрошње, те се у тим случајевима може примјењивати горња граница прилива од 90%.
- (9) Банке из става (8) овог члана могу бити изузете из горње границе прилива, тј. могу примјењивати горњу границу вишу од 90%, ако су испуњени сљедећи услови:
 - а) пословне активности биљеже низак профил ликвидносног ризика, узимајући у обзир сљедеће факторе:
 - i. вријеме прилива одговара времену одлива;
 - ii. на појединачном нивоу, банка се не финансира значајно из депозита становништва;
 - б) на појединачном нивоу однос основних активност наведених у ставу (8) овог члана премашује 80% укупне билансне суме;
 - в) одступања се објављују у годишњим извјештајима.

- (10) Изузеци које одобри Агенција могу се примјењивати на појединачном и консолидованом нивоу, у складу са прописима који регулишу супервизију на појединачној и консолидованој основи.
- (11) Банка утврђује износ нето ликвидносних прилива на основу примјене горње границе прилива, а у складу са формулом из Прилога 2. ове Одлуке.
- (12) Агенција може одобрити примјену виших стопа прилива у појединим случајевима за неискориштене кредитне и ликвидносне линије унутар групе или банака укључених у институционални систем заштите, ако су испуњени сви прописани услови и додатни критеријуми. За потребе утврђивања испуњења прописаних услова и критеријума надлежне институције за надзор групе заједнички дјелују и консултују се у складу са прописима који регулишу заједничке супервизорске одлуке о бонитетним захтјевима, при чему се у случају примјене повлаштених стопа исте примјењују симетрично.

III.3. СЦЕНАРИЈИ СТРЕСНИХ УСЛОВА

Члан 33.

Сценарији стресних услова за потребе LCR-а

- (1) У сврху испуњења захтјева за ликвидносну покривеност, показатељи на основу којих се може сматрати да је банка изложена стресу су:
 - а) одлив значајног дијела депозита становништва;
 - б) дјелимичан или потпун губитак неосигураних извора финансирања великих клијената, укључујући депозите великих клијената и друге изворе потенцијалног финансирања, попут примљених ликвидносних или кредитних линија;
 - в) дјелимичан или потпун губитак осигураних, краткорочних извора финансирања;
 - г) додатни ликвидносни одливи због смањења кредитног рејтинга за до три степена;
 - д) повећана волатилност тржишта која утиче на вриједност колатерала или његов квалитет или доводи до додатних потреба за колатералом;
 - е) непланирано повлачење ликвидносних и кредитних линија;
 - ж) могућа обавеза откупа дуга или испуњавања неуговорених обавеза.

III.4. ЗАХТЈЕВИ ВЕЗАНО ЗА СТАБИЛНЕ ИЗВОРЕ ФИНАНСИРАЊА

Члан 34.

Стабилни извори финансирања

- (1) Са циљем смањења ризика финансирања током дужег временског периода, банке су дужне обезбиједити одговарајуће испуњавање дугорочних обавеза помоћу низа инструмената стабилних извора финансирања у уобичајеним и стресним условима.
- (2) У смислу става (1) овог члана, банке су дужне обезбиједити одговарајуће извјештавање о ставкама које омогућавају и захтијевају стабилан извор финансирања.
- (3) Коефицијент нето стабилног финансирања (NSFR) представља однос између расположивог износа стабилног финансирања (ASF) и потребног износа стабилног финансирања (RSF), при чему на овај начин утврђени коефицијент треба бити минимално 100%:

$\frac{\text{расположиви износ стабилног финансирања}}{\text{потребан износ стабилног финансирања}} \geq 100\%$

- (4) Дефиниције и елементи приликом утврђивања ASF и RSF, односно израчунавања NSFR засновани су на међународно усаглашеним дефиницијама и калибрацијама, при чему одређени елементи због специфичних услова на локалним тржиштима могу бити предмет националне дискреције, односно увођења строжијих стандарда, како би се на одговарајући начин исказао профил ризика финансирања банака.
- (5) У складу са наведеним у ставу (8) овог члана, Агенција може посебним подзаконским актима донесеним на основу ове Одлуке у складу са супервизорском процјеном профила ризика финансирања, прописати стандарде који су строжији од међународно утврђених и усаглашених, а такође у супервизорском поступку тражити од појединачних банака испуњење строжијих захтјева полазећи од процјене усклађености индивидуалног профила ризичности појединачне банке и њене усклађености са прописаним стандардима.
- (6) Дефиниције у оквиру NSFR-а, осим ако није другачије наведено у овој Одлуци, одражавају оне прописане у оквиру израчунавања LCR-а.
- (7) Успостављање NSFR-а као обавезног квантитативног захтјева, обавезе усклађивања банака са истим и извјештавање о NSFR-у биће накнадно прописано, у складу са прописима ЕУ.
- (8) У складу са наведеним у ставу (2) и (7) овог члана, накнадно ће се посебним подзаконски актом Агенције прописати и начин утврђивања износа ASF и RSF, као и конверзијски фактори који се примјењују за појединачне ставке укључене у израчунавање ASF-а и RSF-а.

III.5. ПОСЕБНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ЛИКВИДНОСНУ ПОКРИВЕНОСТ

Члан 35.

Одређивање посебног захтјева за ликвидносну покривеност

- (1) За потребе одређивања одговарајућег нивоа захтјева за ликвидност банке, а на основу проведеног поступка супервизорске провјере и процјене ризика ликвидности којем је банка изложена или би могла бити изложена, Агенција може одредити посебне захтјеве за ликвидност банке, узимајући у обзир:
 - а) ризични профил банке и њен пословни модел;
 - б) системе, процесе и механизме банке за утврђивање, мјерење, праћење и извјештавање о ризику ликвидности, те управљање ризиком ликвидности током одговарајућег периода, укључујући и унутардневно управљање ликвидношћу, како би се обезбиједило одржавање одговарајућег нивоа заштитних слојева ликвидности;
 - в) резултате супервизорске процјене и оцјене ризика ликвидности банке, ризике које банка представља за стабилност банкарског система у РС, ризике банке који се откривају провођењем тестирања отпорности на стрес, у складу са врстом, обимом и сложености пословања банке.
- (2) У вези са ставом (1) овог члана, Агенција у процесу провјере ИСААР-а и ПЛААР-а одређује да ли ли системи, процеси и механизми које проводи банка обезбјеђују њен регулаторни капитал и ниво ликвидности, добро управљање и покриће ризика

ликвидности банке, те у складу са тим захтијевати од банке приликом израчунавања LCR-а посебан захтјев за ликвидносном покривеношћу.

IV ДОДАТНИ МЕХАНИЗМИ ЗА СТАЛНО ПРАЋЕЊЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ РИЗИКУ ЛИКВИДНОСТИ

Члан 36.

Додатни механизам за стално праћење изложености ризику ликвидности

- (1) За мјерење димензије профила ризика ликвидности, поред минимално прописаног LCR-а, банка је дужна конзистентно и досљедно користити додатне алате и метрику у процјени ризика ликвидности, која обухвата минимално сљедеће:
 - а) идентификовање рочне неусклађености између уговорених прилива и одлива у утврђеним временским периодима по свим билансним и ванбилансним ставкама;
 - б) идентификовање концентрација у изворима финансирања;
 - в) расположивост неоптерећене имовине која је утржива као колатерал на секундарним тржиштима, односно прихватљива за пласмане централних банака или других надлежних институција; и
 - г) тржишне алате за праћење ликвидности у смислу индикатора за рано упозорење на потенцијалне проблеме ликвидности банке.

Члан 37.

Идентификовање рочне неусклађености уговорених прилива и уговорених одлива

- (1) Банка је дужна идентификовати неусклађености између уговорених прилива и уговорених одлива за утврђене временске периоде.
- (2) Инструменти који немају дефинисану рочност (недефинисано или отворено доспијеће) требају се одвојено приказивати, са детаљним подацима о тим инструментима, те без претпоставки о датуму доспијећа.
- (3) Информације о могућим готовинским токовима који произилазе из финансијских деривата требају се укључити у мјери у којој су њихове уговорене рочности релевантне за разумијевање токова готовине.
- (4) Поред прописаног праћења уговорених прилива и уговорених одлива према преосталој рочности уговора, банке требају вршити властите анализе рочне неусклађености на основу бихевиоралних претпоставки насталих на основу посматрања кроз дужи период о приливима и одливима средстава у уобичајеним и стресним ситуацијама.
- (5) Анализе из става (4) овог члана требају се заснивати на стратешким и пословним плановима банке.
- (6) Уколико банка планира материјално значајну промјену пословног модела, мора у пројекцијама неусклађености укључити утицај таквих промјена.
- (7) Банка треба на одговарајући начин документовати објашњења на који начин планира премостити евентуално утврђене интерне неусклађености, као и образложења због чега се кориштене претпоставке разликују од услова из уговора.

Члан 38.
Концентрација извора финансирања

- (1) Банка је дужна успоставити одговарајуће механизме за идентификовање извора финансирања који су толико значајни да би њихово повлачење могло изазвати проблем са ликвидношћу банке, те у том смислу диверзификовати изворе финансирања.
- (2) У сврху поступања по ставу (1) овог члана, банка је дужна идентификовати и пратити изворе финансирања који потичу од сваке значајне друге уговорне стране (контрастране), утврђене као проценат (%) у укупним обавезама (изворима), те континуирано пратити и апсолутно и релативно учешће изложености према значајним другим уговорним странама, као и значајна повећања концентрација у изворима финансирања.
- (3) При томе, значајна друга уговорна страна (контрастрана) дефинише се као појединачна друга уговорна страна или група повезаних других уговорних страна на које појединачно или заједно опада више од 1% укупне билансне суме. Поред наведеног квантитативног критеријума, могу бити кориштене и друге описне (квалитативне) карактеристике за њихову идентификацију, на основу финансијског профила банке.
- (4) У смислу одредаба ове Одлуке, код идентификације групе повезаних уговорних страна поступа се на исти начин као и приликом утврђивања великих изложености ризику. У случају идентификовања депозита унутар групе и депозита повезаних лица са банком, банка ће примјењивати исте принципе као и за потребе извјештавања на консолидованој основи, у складу са законским и другим прописима којима је уређена супервизија на консолидованој основи, узимајући у обзир потенцијална ограничења везано за унутаргрупне, односно прекограничне трансакције у периодима стреса.
- (5) Идентификација и праћење концентрација у изворима финансирања врши се за сваки појединачни значајни финансијски инструмент, односно производ, као и групу сличних инструмената, односно производа банке.
- (6) За потребе става (5) овог члана, значајан инструмент/производ дефинише се као један инструмент/производ или група сличних инструмената/производа који збирно чине више од 1% укупне билансне суме банке.
- (7) Идентификовање и праћење концентрација у изворима финансирања врши се за све значајне валуте.
- (8) Наведено идентификовање и праћење концентрација у изворима финансирања подразумијева исказивање истих у временским интервалима од 1 мјесец, 1-3 мјесеца, 3-6 мјесеци, 6-12 мјесеци и за интервале дуже од 12 мјесеци.
- (9) Банка је дужна обезбиједити опрезан и конзистентан приступ везано за редовно ревидирање листе значајних других уговорних страна, узимајући у обзир и постојање трансакција билатералног финансирања између других уговорних страна и утицаја на нето новчане одливе, укључујући и ванбилансне ставке, а нарочито периодима криза, односно стреса на тржишту или специфичног за одређену банку, услијед чега може доћи до негативних притисака на ликвидности банке или отежаног финансирања.

Члан 39.

Расположивост неоптерећене имовине утрживе као колатерал на секундарним тржиштима

- (1) Банка је дужна успоставити одговарајуће и ефикасне процедуре и поступке управљања расположивом неоптерећеном имовином утрживом као колатерал на секундарним тржиштима, а које обухватају:
 - а) редовно извјештавање о износу, врсти, структури и локацији расположиве неоптерећене имовине која може служити као колатерал за обезбјеђено позајмљивање на секундарном тржишту, са припадајућим корективним факторима и по разумној цијени, укључујући и оперативне процедуре за уновчавање колатерала, при чему банка треба одвојено извјештавати о примљеним колатералима од клијената које може поново заложити, као и укупно расположивим износима категорисано по значајним валутама;
 - б) редовно праћење и извјештавање о процијењеним корективним факторима које би секундарно тржиште тражило за сваку имовину, за одговарајућу валута финансирања, као и о очекиваној уновченој вриједности колатерала;
 - в) извјештавање о локацијама гдје се таква имовина чува/полаже, односно о локацији имовине и пословних линија које имају приступ тој имовини и сл.
- (2) Примјена процедура и поступака из става (1) овог члана користи се за сагледавање потенцијала банке да створи додатни извор заштитног слоја ликвидности или осигураног финансирања, те у том смислу представљају стандардизовано мјерило обима у којем LCR може бити брзо допуњен након ликвидносног шока, али у сврху управљања ризиком ликвидности треба бити допуњено са додатним алатима праћења рочне неусклађености и другим релевантним подацима из биланса стања банке.
- (3) Процедуре и поступци из ставова (1) и (2) овог члана односе се и на колатерале који су прихватљиви за пласмане централних банака или других надлежних институција, у складу са прописима који регулишу ову област.

Члан 40.

Тржишни алати за праћење ликвидности у смислу индикатора за рано упозорење

- (1) Као индикатори за рано упозорење на потенцијалне проблеме са ликвидношћу банке могу се користити високофреквентни тржишни подаци, ажурирани на дневној основи или и у краћим временским интервалима.
- (2) Подаци из става (1) овог члана могу се пратити на сљедећим нивоима:
 - а) подаци са цијелог тржишта (сагледавања информација на генералном нивоу и праваца на кључним тржиштима и њиховог могућег утицаја на финансијски сектор и одређену банку), које укључују: цијене капитала (нпр. индекси са признатих берзи, поиндекси на одређеним тржиштима релевантни за активности банке и сл.); цијене на тржиштима дужничких хартија од вриједности, девизним тржиштима, тржиштима финансијских деривата, тржиштима роба, индекси који се односе на одређене структурисане инструменте и др.
 - б) подаци на нивоу финансијског сектора (праћење ширих трендова релевантних за финансијски сектор уопште, као и одређене групе учесника на финансијском тржишту и сагледавање утицаја истих на одређену банку);
 - в) подаци о одређеној банци или групи сличних банака (праћење цијена акција

и инструмената које емитује одређена банке или група сличних банака, цијене по којим се тргује на тржишту новца, стање везано за поновно уговарање и цијена различитог трајања финансирања, субординисаним дуговима банке, цијенама кредита и др. и разматрање утицаја истих промјена на ликвидност банке, укључујући и реакције других учесника на тржишту).

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41.

Ступање на снагу и примјена Одлуке

- (1) Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.
- (2) Банке су дужне у потпуности ускладити се са одредбама ове Одлуке од xx.xx.xxxx. године.
- (3) Банке су дужне обезбиједити примјену LCR-а, у смислу сталног праћења изложености банке ризику ликвидности, из члана 17. став (2) ове Одлуке од xx.xx.xxxx. године.
- (4) У смислу става (3) овог члана, банке су дужне сачинити властите планове усклађивања LCR-а како би испоштовале рок из става (3) овог члана Одлуке.
- (5) Рок утврђен у ставу (2) овог члана је уједно и рок за усклађивање везано за извјештавање на припадајућим извјештајним обрасцима за LCR у складу са овом Одлуком.
- (6) Банке су дужне до xx.xx.xxxx. године извјештавати паралелно по захтјевима у складу са Одлуком о минималним стандардима за управљање ризиком ликвидности банака и Одлуком о форми извјештаја које банке достављају Агенцији и по захтјевима из ове Одлуке.
- (7) До увођења NSFR-а из члана 34. ове Одлуке, као обавезног квантитативног захтјева према банкама, банке ће примјењивати и извјештавати о рочној усклађености финансијске имовине и финансијских обавеза и структури највећих извора, те у складу с тим остају да важе члан 6. и члан 11. Одлуке о минималним стандардима за управљање ризиком ликвидности банака, члан 1. став (1) тачке 7., 26. 27. и 28. Одлуке о облику и садржају извјештаја које банке достављају Агенцији за банкарство Републике Српске.